

Izhaja:
10., 20. in 30. dan vsakega meseca.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.
Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Velja:
za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gl. 50 kr.
Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XIV.

V Celovcu, 10. sušca 1895.

Štev. 7.

Nadvojvoda Albreht †.

Iz celega našega cesarstva so došle na svitlega cesarja brezštevilne izjave globoke žalosti nad smrtjo nepozabljivega maršala nadvojvode Albrehta. Ginjeni od tega sočutja razglašajo cesar sledeče pismo:

Ljubi knez Windisch-Grätz!

Žalosti polni so bili poslednji dnevi, žalosti polni zavolj nenadomestljive zgube, ktera je zadela Mojo hišo in celo cesarstvo, ko so umrli Moj ljubljani stric nadvojvoda Albreht. Moja boleost se je pa s tem olajšala, ker sem videl pri tej priložnosti toliko sočutja in zvestobe med ljudstvom, ki je svoje sožalje izrazilo bodisi posamično, bodisi v skupščinskih izjavah.

Kakor bodo rajnega skozi vse čase, pri vseh ljudeh in po vseh deželah častile in slavile njegove nevenljive zasluge za vojno, njegova gorka domovinska ljubezen, njegova vzgledna gorečnost v spolnovanju svojih dolžnostij in njegova neusahljiva dobrotljivost, tako so tudi vsi tisti časti vredni, ki za njim resnično žalujejo.

Ginjen od tega novega dokaza srčne udanosti Mojih zvestih narodov, ki vsako veselje in vsako žalost Moje hiše z Menoj čutijo, izrekam vsem Svojo najtoplejšo zahvalo in Vam naročim, da to očitno razglasite.

Na Dunaju, dné 27. svečana 1895.
Franc Jožef I. r.

Slovenci in njih porotna sodišča.

Slovenski rodoljubi morali bi se vsaki dan spominjati, da za nas ni rešitve, dokler se ne

združimo v eno celoto; v male kose raztrgani občutimo povsodi tujčevo peto in smo izročeni počasni narodni smrti. To se vidi tudi pri porotnih sodiščih. Samo na Kranjskem, kjer je ogromna večina prebivalstva, med njim tudi meščanstvo, slovenska, so tudi porotniki večinoma domačini Slovenci. Po vseh drugih pokrajinah pa nas sodijo večidel nemški ali pa laški porotniki. Celó na spodnjem Štajerskem, kjer je poleg 400.000 Slovencev komaj 40.000 Nemcev, se rado prigodi, da imajo med porotniki Nemci večino. To pa zavoljo tega, ker se, kakor smo zadnjič omenili, pri izboranju porotnikov ne gleda na to, kdo je zmožen obeh jezikov, ampak veliko več na to, kdo zna nemško. Obtoženci pa so pred Celjsko poroto vendar večinoma Slovenci; taki toraj, ki le nemško znajo, niso za porotnike „bolj sposobni“, ampak naravnost nesposobni. Še huje se je godilo in se še godi pri porotnih sodiščih na Primorskem in na Koroškem. V Gorici, Trstu in Rovinju so izbirali za porotnike skoro same Lahe, in to še take, ki niso znali ne slovensčine, ne hrvaščine. Sodili so slovenske in hrvaške obtožence ter zaslišavali slovanske priče s pomočjo tolmačev. Vsled vednih pritožb in interpelacij slovenskih in hrvaških poslancev je pravosodni minister vendar lani ukazal, naj se porotne liste na Primorskem tako sestavljajo, da bodo v prvi vrsti za porotnike poklicani taki, ki so zmožni slovanskega in laškega jezika, in še le potem, ko bi takih manjkalo, naj se jemljejo tudi taki, ki so zmožni samo enega jezika. Ta pravična naredba je prevzetne Lahe močno razburila, kajti oni si še vedno domišljujejo, da so na Primorskem le oni ustvarjeni za gospodarje, Slovani pa so njih „ščavi“ ali sužnji. Ko je bil tedaj imenik porotnikov v Istri sestavljen v smislu ministerske naredbe, pritožili so se isterski Lah, češ, da se jim je krivica storila, ker so se med porotnike vzeli tudi Hrvati in Slovenci, in se je bilo bati, da bodo odslej laške obtožence poleg Lahov sodili tudi slovanski porotniki. Tedaj Lahi smejo soditi Slovane, toda Slovani ne smejo soditi Lahov! Vsled te iz same ošabnosti in prevzetnosti izvirajoče pritožbe je pravosodno ministerstvo ukazalo višemu sodišču v Trstu, naj preišče, ali se je v Rovinjskem okrožju imenik porotnikov sestavil pravilno in postavno ali ne. Tržaška nadsodnija pa je odgovorila, da za tako preiskavo ni pristojna,

t. j. da za to nema pravice. Zoper ta odgovor se je spet pritožila generalna prokuratura na najvišje sodišče na Dunaju. To je razsodilo, da ima generalna prokuratura čisto prav, in da ima Tržaška nadsodnija pravico, to stvar preiskati in razsoditi. Še le zdaj se je Tržaška nadsodnija spravila na delo, imenik porotnikov pregledala in razsodila, da ni pravilno in postavno sestavljen, ter ga djala ob veljavo. Radovedni smo, kaj se bo zdaj zgodilo; ali pridejo primorski Slovani do svojih pravic ali ne? Zdaj so zopet naši poslanci na vrsti; oni se morajo vnovič potegniti za pravice Slovencev in Hrvatov na Primorskem.

Pri tej priliki pa naj se spominjajo, za to jih prosimo, tudi nas koroških Slovencev. Kakor smo že zadnjič razložili, niso pri nas razmere gledé porotnikov za las boljše, kakor na Primorskem. Pošteno misleči sodniki, kterim je za pravico več, ko za nemško-narodno prenapetost in zatiranje slovensčine, bodo našim postavno utemeljenim in pravičnim zahtevam gotovo pritrtili. Tudi je opravičena pritožba, da taki uradniki, ki so se potrudili, da so se naučili poleg nemškega jezika tudi slovensčine, za to svojo boljšo sposobnost ne najdejo nobenega priznanja. Pri imenovanju in oddaji služeb se še vedno skoro nič ne ozira na jezikovno zmožnost prošnjika; kjer je le količkaj upanja, da bo izhajal brez slovensčine, podelijo službo trdemu Nemcu; tisti, ki zna oba jezika, mora pa čakati! Na Pruskem celó častnike priganjajo, da se učijo ruskega jezika, ker bodo taki v slučaju vojske z Rusijo bolj sposobni; pri nas je pa podoba, kakor bi se uradniku le v čast in zaslugo štel, ako je zmožen samo nemškega jezika! Gledé koroških porotnikov pa opozarjamo gospode poslance na naš zadnji članek v 6. številki „Mira“. Mi mislimo, da se nam v smislu prislovice „fiat justitia, pereat mundus“ v tem oziru mora izkazati pravica.

O priliki hočemo nekaj spregovoriti tudi o postopanju proti Slovincem pri naših sodiščih v občé in še posebej o naših preiskovalnih sodnikih, kakor tudi o bagatelnih obravnava, pri kterih ima naš priprost, nemščine nezmožen Slovenec pogostokrat računati z raznimi neprijetnostmi, tolmači pa imajo pri vsem tem reševati glavno nalogo. Da se s trdimi Slovenci vse obravnave vršé vedno le samo

Sirota.

Solnce je izstopilo iz črnega gozda kakor nada iz žalostnega srca.

Na temnovišnjem nebu in sicer na zahodu je stal veliki mesec, bled kakor angelj smrti, žalosten, kakor spomin v bolnem srecu zavolj zgubljene sreče.

Šel sem po cesti in gledal žalostno k žalostni senci bledega meseca. Moj Bog! Da ta mesec, ta otožni sèl tudi po dné na človeka iz nebes gleda! Snežene muhe so mi letale okrog očij, jasen in lipe pri cesti so se tresle ter drhtele kakor bi žalovale in sem ter tja mi je padel k nogam rumeni list kakor solza.

Bilo mi je čudno pri srecu. Prišel sem do vasi, pred ktero se je razprostiralo pokopališče, ograjeno z belim zidom. Okoli pokopališča so bili močni kostanji. Vsedel sem se na travnik v vélo, rumeno listje, naslonil sem se ob drevó, zažvižgal na svojega psa in vzal v roko čagan (palico, na kateri je ob enem piščal). Moj Karo se je vlegel k nogam in majal z glavo, kakor bi se čudil, zakaj sem tako žalosten. Nastavil sem čagan k ustom ter začel sem žvižgati:

„Vzdigni se jezik moj In veselo poj, Ker srce tak želi Naj se zgodi. Če srce jaz čisto imam, Kaj me bo peti sram. Kaj bi tedaj ne pel V Bogu vesel.	Bog, ki je vstvaril me, Dal mi tudi jezik je, Da ga bi z njim častil, Dokler bom živ. S petjem pa se časti Stvarnik vseh rečij, Kaj bi tedaj ne pel V Bogu vesel!“
--	---

Naenkrat povzdigne moj pes glavo in zareži. Gledam, kaj je? Na cesti je stalo dekletce kakih pet let. Imelo je kodraste lasce kostanjeve barve, ličice kakor živa spomlad, in gledalo me je z velikimi plavimi očmi, tako jasnimi, kakor bi jih bilo iz nebes ukradlo.

Poslušalo je moje žvižganje. Ko pa je videlo, da ga gledam, ustrašilo se je in letelo dalje k pokopališču. Gledal sem za njim. Bil je to ljub otrok in imel je novo obleko. Pri pokopališču so bila vrata iz črnobarvanih lat. Dekletce se je naslonilo ob vrata in trkalo z ročico na late ter klicalo: Mamica, mamica, pogledjte, jaz imam novo obleko!“

Noben odgovor.
„Ali, mamica, pojdite vendar ven, pa pogledjte, kakšno imam obleko!“

Zopet tiho. Samo velik, rumen list je padel s kostanja k mojim nogam. — Dekletce je čakalo nekaj časa, potem pa je začelo trkati z obema ročicama na vrata: „Mamica, ali me nič več radi nimate, da ne greste?“

Zopet tiho. — Kostanj nad menoj se je stresel in senica je otožno na zidu zapela.

Dekletce se je razjokalo, pokrilo si oči z ročicama pa ihtéč je šlo mimo mene v vas.

Smililo se mi je.
„Dušica“, vprašam, „zakaj pa se jočeš?“
Pogledalo me je in v zadregi obstalo.
„Ne boj se,“ dobrikal sem se, „sem pojdi, dam ti lepo podobico. Povej, kako se imenuješ!“

Potegnil sem iz žepa podobico ter kazal jo dekletcu. Približalo se je počasi k meni.

„No, povej, kako se imenuješ!“
Dekletce je lahko zašepetalo: „Marica“.

„Zakaj se jočeš?“
„Ko mamica nočejo pogledati, kakšno imam obleko.“

„Kje pa so mamica?“
„Tam na pokopališču spijo.“

Obrnil sem se za nekaj hipov, da bi skril solze. Potém sem vzal otroka za roko in božal sem mu lepo lice. Dekletce je držalo podobico v roki in gledalo me zaupljivo.

„Doma nimaš nobene mamice?“
„Imam drugo, ali ta me je tepla. Torej sem šla k babici, in ti so mi dali to-le obleko.“

„In ti si prišla sem mamici jo pokazat?“
„Da! Babica so mi rekli, da tu mamica spijo. In oni nočejo priti in nočejo pogledati moje obleke.“

Dekletce se je zopet razjokalo in pokrilo obraz z ročicama.

S kostanja je padal list za listom, eden rumen, drugi rudeč in drugi zopet od slane sežgan in vél. Na nebu je stala še ta blede senca lune kakor spomin v bolnem srecu zavolj zgubljene sreče.

Moj Bog! Zakaj je človeška vigred tako kratka in zakaj jesen, žalost in otožnost trajajo tako dolgo? In zakaj že človeški popek, zakaj že otrok mora poskusiti, predno se mu majnik začne, žalostno jesen? Zakaj mora iskati zastonj mamice na pokopališču? Moj Bog! Ti to veš, ti veš, zakaj, ali mi ljudje tega ne razumemo!“

Iz češkega — Svečan.

v nemškem jeziku, v katerem se pišejo tudi zapisniki, se razume ob sebi. Tako postopanje pa je z ozirom na kazensko-pravdni red nepostavno in bi moralo biti torej nedopustno.

Postava o nedeljskem počitku pri obrtnikih

z dné 16. prosinca 1895 se glasi:

„§ 1. Na mesto § 75. postave z dné 8. sušca 1885 drž. zak. št. 22 o spremembi in dopolnitvi obrtnega reda stopijo sledeče določbe:

Člen I. Ob nedeljah je obrtno delo prepovedano.

Člen II. Nedeljski počitek se mora začeti najpozneje ob šestih zjutraj, in sicer za vse delavce ene in iste delavnice ob istem času, in mora trajati najmanj 24 ur.

Člen III. Dovoljena pa so ob nedeljah sledeča dela:

1. Snaženje delavnic in strojev (orodja), v kolikor se tisto ob delavnicah ne more izvršiti;

2. nadzorovanje delavnic;

3. vsako leto enkrat je dovoljeno tisto delo, ki je potrebno za popis premoženja;

4. dovoljeno je vsako izvanredno delo, ki se zavolj telesne varnosti ali zavolj drugih javnih uzrokov ne sme odložiti;

5. mojster sam sme skrivaj delati, pa brez pomočnikov in le v takem kraju, kjer ga ljudje ne vidijo.

(Razlaga. 4. točka stopi na pr. v veljavo, ko bi kakemu kraju pretela povodenj, in bi se za dobro spoznalo, kraj zavarovati z močnim jezom in sicer hitro; v takem slučaju smejo zidarji, tesarji in drugi ljudje tudi ob nedeljah pri jezu delati; 5. točka je pa treba tako umeti, da mojster sam sme delati, pa svojih pomočnikov ne sme k delu siliti; toda delati sme ob nedeljah le tak mojster, ki ima tako rokodelstvo, ki ga lahko tudi v zaprti izbi izvršuje, na pr. krojač ali črevljar. Če ga ljudje delati ne vidijo, vsaj ne daje pohujšanja. Ne smejo pa ob nedeljah delati taki mojstri, ki delajo na očitnih krajih, na pr. zidarji, tesarji, kleparji, klesarji, kovači itd. — Op. ured.)

Člen IV. Obrtniki, ki rabijo delavce ob nedeljah za snaženje in popraviljanje delavnic, orodja in strojev, ali za nadzorovanje delavnic, ali za popis blaga, ali za taka nujna dela, ki se ne smejo odložiti, morajo imeti poseben zapisnik, v kterega morajo za vsako nedeljo posebej zapisati, ktere delavce so tisto nedeljo za delo porabili, kje in kaj in koliko časa so delali. Ta zapisnik mora biti pripravljen, da se na zahtevanje predloži obrtni oblasti in obrtnemu nadzorniku.

Dela za popis premoženja in nujna dela, ki se ne dajo odložiti, mora obrtni nadzornik že naprej naznaniti obrtni oblasti. Ako se pa potreba takega dela še le v nedeljo pokaže, sme se delo sicer storiti, pa še tisti večer je treba o storjenem delu sporočiti obrtni oblasti. Taka naznanila so koleka prosta. Taka naznanila se sme tudi po pošti poslati. Obrtna oblast pa ima pravico in dolžnost, preiskati in se prepričati, ali je bilo delo res nujno in potrebno.

Člen V. Če je bil kak delavec zavolj snaženja ali popraviljanja strojev in orodja, ali zavolj nujnega dela zadržan, da tisto nedeljo ni mogel obiskati dopoldanske službe Božje, mora se mu prihodnjo nedeljo toliko prostega časa pustiti, da gre k Božji službi.

Če se delavci pri ravnokar omenjenih delih več ko tri ure zamudijo, morajo pa prihodnjo nedeljo 24 ur počitka dobiti; če pa to ni mogoče, naj se jim dá 24urni počitek na kak delavnik, ali pa dva šesturna počitka v dveh dneh med tednom.

Člen VI. Po tem členu (kterega le površno posnamemo) ima kupčijski minister pravico, nekterim obrtnikom dovoliti nedeljsko delo, če imajo namreč tak opravke, da se tisti ob nedeljah ne more labko pogrešati. (Na pr. peki, izvoščiki, gostilničarji itd.) Pa tudi taki smejo ob nedeljah le potrebna dela opravljati, ne pa tudi takih, ktera bi bili lahko že prej ta dan izvršili. (Pek sme ob nedeljah kruh peči, pa moko in drva v svojo delavnico nositi ob nedeljah ne sme, ker s tem bi se bil že lahko v soboto preskrbel. Tako tudi gostilničar ob nedeljah ne sme vina voziti in iz soda v sod pretakati. — Op. ured.)

Za to vrsto obrtnikov se bodo izdale posebne določbe, pri kterih se bo oziralo tudi na čl. V., ki pravi, da se mora delavcem, ki se ob nedeljah rabijo, med tednom dati ali en 24urni počitek skozi celi dan, ali pa 2 dni počitka po 6 ur.

Člen VII. Kteri obrtniki naj se vzamejo v tisto vrsto, o kterej se izreče, da je njih delo tudi ob nedeljah potrebno, to določiti z ozirom na potrebe in navade raznih dežel zamore se prepustiti deželnim vladam. Za razne občine ali kraje zamorejo se dovoliti izjeme. Vselej pa se je ozirati na čl. V.

glédé nadomestnega počitka. Določbe za te vrste obrtnikov naj se tiskane v deželnih jezikih nabijejo na steno delavnic.

Člen VIII. pravi, da v Galiciji in Bukovini (kjer so obrtniki in njih delavci pogostoma Judi) sme deželna vlada obrtnikom dovoliti, da v nedeljo, pa bolj skrivaj, delajo, zato pa kak drugi dan v tednu praznujejo.

Člen IX. Trgovci (kramarji, branjevci) smejo ob nedeljah samo šest ur delati (odprto imeti). V kterih urah smejo prodajati, to določi deželna politična oblast, potem ko je zaslišala občine in zadruge. O božiču in drugih godovih, kedar je po krajevnih in deželnih navadah več prometa, sme deželna vlada čas prodajanja podaljšati na deset ur. To velja posebno za nedeljo pred božičem. V manjših mestih spod 6000 duš, kamor prihajajo kupovat kmetovalci iz okolice, sme se za vse ali pa vsaj za nektore nedelje v letu dovoliti 8urno kupčevanje v prodajalnicah. Vender pa trgovski pomočniki ne smejo dlje ko 6 ur delati. (Ostali dve uri mora tedaj gospodar sam kupčevati). V kterih urah naj bodo prodajalnice odprte, to se ravna po krajevnih potrebah. Trgovskim delavcem in pomočnikom se mora ob nedeljah čas dati, da se udeležijo Božje službe. V tistih urah, ob kterih se prodajati ne sme, morajo biti prodajalnice zaprte.

Člen X. Kjer se ob nedeljah tudi popoldne nekaj časa prodaja, naj se pomočniki tako vrstijo, da bodo vsaj vsako drugo nedeljo celi dan prosti; če pa to ni mogoče, naj se jim med tednom pol dneva počitka dovoli.

Člen XI. V kolikor je po čl. IX. nedeljsko kupčevanje omejeno, toliko morajo praznovati tudi taki trgovci, ki nemajo pomočnikov. V prepovedanem času morajo imeti prodajalnice zaprte.

Člen XII. Te določbe veljajo tudi za prodajalce poljskih pridelkov in jestvin (branjevce) in za take, ki jestvine na prodaj okoli nosijo ali pa na trgu prodajajo.

Člen XIII. Kar so deželne vlade zaukazale v smislu členov VII., VIII. in IX., to naj naznanijo ob sklepu vsakega četrtleta kupčijskemu ministerstvu, ktero sme njihove naredbe spreminjati.

Člen XIV. Ob praznikih naj se dá delavcem toliko prostega časa, da zamorejo obiskati dopoldansko Božjo službo.

§ 2. Kdor to postavo in na njo se opirajoče ukaze prelomi, bo kaznovan po kazenskih določbah obrtnega reda.

§ 3. Ta postava stopi v veljavo tri mesece po njenem razglasenju. (V „Celovčanki“ je bila razglášena dné 5. svečana t. l.)

§ 4. Izvrševanje te postave je izročeno kupčijskemu ministru in ministru notranjih zadev ter ministru za uk in bogočastje“.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za Velikovoško šolo.) Frančišek Štingl, farni oskrbnik v Timenici, z geslom „slovenske šole Slovencem“, 3 krome; Stefan Bayer, župnik v Medgorjah, 10 kron; Božidar Stifitar v Kalugi 3 krome 20 bel.; Janez Valentinič v Beljaku 2 kroni, Val. Kac v Dobu pri Pliberku 1 krono, Franc Grafenauer (brat bratom) 4 krome, Anton Grafenauer 1 krono, Florijan Raušer 1 krono, Národna čitalnica Ptujška 35 kron; Matija Šervicelj na Golšovem 1 krono, Lenart Gradišnik, uradnik v Celovcu, za mesec svečan in sušec 4 krome; J. Napotnik v Lipnici na Stajerskem, 1 krono; preč. gosp. prošt Jan. Marinič v Dobrlivesi 80 kron; Dekanijski administrator in župnik čast. g. Fr. Petek v Grebinju 4 krome. Skupaj 151 kron 20 beličev. Vsem presérna hvala! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Družba sv. Vincencija.) Upravni svet te dobrodela družbe je imel lani 8403 gld. dohodkov in 1314 gld. stroškov. Premoženja ima 10.418 gld. in svojo hišo, na kateri je pa 17.000 gld. dolga. V deškem zavetišču je bilo 42 dečkov. Ta zavod je imel 500 gld. dohodkov in ravno toliko stroškov. V tem zavodu dobivajo revni solarji opoldne nekaj juhe in popoldne kos kruha, so pod varstvom usmiljene sestre in enega večega dijaka, ki jih nadzoruje in jim pomaga pri učenju. V deški sirotišnici je bilo 36 gojencev, ki so dobivali vso hrano, obleko, stanovanje in navod pri učenju, tudi pouk v godbi. Ta zavod je imel lani 6179 gld. dohodkov in 4198 gld. stroškov. Zavod za postrežbo pri bolnikih so vodile sestre od sv. križa. V preteklem letu so stregle 569 dnij in 614 nočij. Ta zavod je imel 1093 gld. dohodkov in 554 gld. stroškov. Za podporo revnih družin so bile tri konference: a) pri stolni cerkvi, b) pri farni cerkvi, c) pri bogoslovski cerkvi. Konferenca pri stolni cerkvi je imela 1478 gld. dohodkov (s preostankom iz prejšnjih let) in 431 gld. stroškov. Konferenca pri farni cerkvi je imela 536 gld. dohodkov in 512 gld. stroškov. Konferenca bogoslovcev je imela 329 gld. dohodkov in 242 gld. stroškov. Konferenca stolne cerkve je podpirala 33 strank, ona pri farni cerkvi 25 strank, bogoslovska konferenca pa podpira v prvi vrsti revne bogoslovce,

pa tudi dve revni družini v mestu. Bog blagoslovi to družbo krščanske ljubezni in daj jej prav mnogo podpornikov, da bo še več dobrega storiti zamogla!

Od Vrbskega Jezera. (Kako nemškutarji nevedno ljudstvo slepijo.) Nedavno sem šel po opravkih čez Zakamen in Vetrinjski Klošter na Hodiše in v Škofiče. Ker je bilo precej mrzlo, oglasil sem se v treh gostilnicah, da sem se pogrel in pokrepčal s čašo vina in kakim prigrizljem. Bila je nedelja, toraj sem povsodi našel nekaj ljudij okoli miz. Kakor je zdaj že navada, govorilo se je o političnih rečéh. Videl sem nemškutarje pri delu, kako znajo naše kmete z lažmi obdelovati. V prvi hiši je tak prerok pravil, da vsa omika izvira le od Nemcev; duhovniki in tisti Slovenci, ki z njimi držijo, hočejo pa ljudi neumne imeti, zato jim ne privoščijo nemških šol in prosijo za čisto slovenske šole, v kterih bi se otroci še besedice nemške ne naučili in bi tedaj čisto neumni in nevedni ostali, da bi bili potem duhovnikom bolj pokorni. Tako besedičenje je bilo pa meni že preveč, zato sem se oglašil in rekel: „Kar vi pravite, to so same laži. Duhovniki in drugi slovenski rodoljubi nočejo ljudij neumnih obdržati, ampak oni si največ prizadevajo, da bi slovensko ljudstvo izomikali. Duhovniki so ustanovili družbo sv. Mohorja, ki je spravila že na milijon lepih in podučnih bukev med ljudi; kdor jih bere, on že vé, da so kaj vredne, in da se je že mnogo lepega iz njih naučil. Duhovniki in slovenski rodoljubi pišejo in podpirajo slovenske časnike za gospode in za kmete. Za kmečko ljudstvo so posebno podučni: „Mir“, „Novice“, „Kmetovalec“, „Domoljub“, „Gospodar“, „Domovina“ in še več drugih. Kdor hoče pa bolj učene reči, naj se zapiše v „Slovensko Matico“, ktero so tudi slovenski rodoljubi ustanovili v ta namen, da izdaja poučne in kratkočasne knjige za Slovence. Kaj pa ste še vi koroški liberalci storili za omiko slovenskega ljudstva? Kaj ste še družega spisali, kakor tiste liberalne liste v Celovcu in Beljaku, ki ne znajo družega pisati, kakor duhovnike zmirjati in slovensko besedo zaničevati ter v kot potiskati. Zmirjati zna vsaka baba in vsak pastir, kaj družega pa v teh listih ni, toraj se iz njih tudi nič naučiti ne moreš. Vi nemškutarji tedaj za omiko naših Slovencev ničesar ne storite, le še vero ljudem iz src kradete, zato bi boljši bilo, ko bi nobeden Slovenec vaših časnikov nikoli ne bral. Pa tudi to ni res, da tirjamo Slovenci čisto slovenske šole. Mi hočemo take šole, kakoršna je v Št. Jakobu. Tam se uči tudi nemščina štiri ure na teden, in otroci se naučijo več nemščine, kakor v vaših nemškutarjskih šolah. Kako morete vi reči, da hočejo slovenski rodoljubi ljudi nevedne ohraniti? Ali mar za to napravljajo shode in zборе, ali se slovenski govorniki za to potrudijo in govorijo, da bi ljudi neumne naredili? Pojdite se solit z Vašimi lažmi, ki ste jih menda pobrali iz „Beljaške Urše“ in pa iz Celovških „Freie Stimmen“! Take laži prežvekujejo ti listi že, kar jaz pomnim, menda ne vejo kaj bolj pametnega pisati!“ Kmetje so kar zijali, ko so mene poslušali, liberalni prerok pa se je hotel nekaj ustiti, pa jaz sem mu kmalu spet usta zamašil. Ko je videl, da nič ne opravi, je svoj vrček izpil in jo popihal. Naj bi ga pes na repu odnesel! V drugi hiši sem spet zadel na nekega bradača, ki se je še bolj predrzno lagal. Rekel je, da hočejo duhovniki in Slovenci spet roboto nazaj pripraviti. Tudi njemu sem jezik dobro zavezal, rekši: „Kako se vi predrznete, duhovnike in Slovence tako grdo obrekovati?! Kakšen dobiček pa bojo duhovniki imeli, če iz prostih kmetov naredijo tlačane in sužnje? Ali bo morda kak nemški grof sam duhovnika dobro redil in vse poskrbel in plačal, kar cerkev potrebuje? Ali ni za duhovnika boljši, če so kmetje premožni, kakor pa če bi bili vsi berači, in bi le bogataš sam vse imel? Sicer pa veste vsi, da pri volitvah nemški plemenitaši in njih služabniki vsi zoper Slovence in duhovnike delajo, nemškutarstvo in liberalno stranko pa podpirajo. Če bi Slovenci na to delali, da se robota in desetina nazaj upelje, potem bi morali ja grofi s slovensko stranko držati! Ali vam, možje, to ne gre v glavo? Ne poslušajte takih prismojenih lažij; take so komaj še dobre za pustne norce! Duhovniki in slovenski rodoljubi so vaši najboljši prijatelji, to mi verujte, kmetovalci; oni so sami kmetjski sinovi, njih bratje in njih sestre so kmetjski gospodarji, in gospodinje, toraj ni mogoče, da bi oni v svojo skledo pljuvali in svoji lastni zlahti slabo želeli“. Kmetovalci, ko so te moje besede poslušali, so se spogledovati začeli, nazadnje pa mi dajali prijazne oči, iz česar sem spoznal, da sem jih prepričal. Tisti bradač pa, ne vem ali je bil učitelj ali kak pisac, se je kmalu zgubil iz gostilnice. Naj bi ga koklja brenila! Kako se mi je godilo v tretji hiši, to bom pa prihodnjič povedal.

Iz Dholic. (Brezverskega duha reši nas, o Gospod!) Huda se kmetu godi; velika plačila ima za davke in posle, žito je brez cene,

zadolženi so skoro vsi in morajo obresti plačevati, da jim kar kosti pokajo, pridejo vmes še slabe letine, toča, živinske bolezni in druge nadloge, povsod pomanjkanje in hude skrbi, pa nič Božjega blagoslova ni videti! Skoro ni mogoče, da bi se Bog kmetov ne usmilil, ko bi le tudi oni hoteli Boga poznati! Če pa okoli sebe pogledamo in vidimo, kako kmetstvo ljudstvo v liberalnih, brezverskih krajih živi, moramo se z gnjusom proč obrniti in uzklikniti: ni mogoče, da bi se Bog tega ljudstva usmilil, ni mogoče, da bi ga blagoslovil! Ljudje živijo razuzdano v nezmernosti in nečistosti, iz svete vere se pa norčujejo. Molitev se opušča, nihče ne misli na to, da bi nedelje in praznike prav posvečeval in častil Jezusa v najsvetejšem zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Kdo se zmeniš za cerkev, za Božje nauke? Saj liberalna modrost vse to nadomestuje! Posebno v cvetu je tudi obrekovanje in opravljanje. Ako je človek pobožen, imenujejo ga hinavca; ako je nekoliko vesel, pa brž mislijo, da je tudi tako spriden, kakor so sami. Kamor pogledaš, nikjer ni krščanske ljubezni. Imeli smo pridnega in vse časti vrednega župnika, ki so bili med nami 22 let ter se veliko trudili za naš dušni blagor. Pa vse nič ni izdalo, kajti k nam piha liberalni, brezverski veter od vseh strani, iz Celovca, iz Vrbe, iz Poreča, iz Beljaka, iz Blatograda in od nemške strani. Če edini župnik dobro seme seje, je že sto drugih, ki ga potepajo. Namesto da bi gosp. župnika, ki so šli v pokoj, za njih trud zahvalili, jih še le obrekujejo ter jim grenijo stare dni. Zdaj smo dobili novega dušnega pastirja, ki so prav skrbni in vneti za svojo uzvišeno službo ter prijazni z vsakim človekom. Pa nekteri so že tudi temu gospodu začeli nasprotovati. Seveda, to je že stara reč, liberalci bi najraje videli, ko bi nobenih duhovnikov ne bilo na svetu, da bi jih nobeden ne opominjal na njih napake. Le eno upanje še imamo; ker namreč slišimo, kako se med Nemci spet zbuja krščanski duh, zato se tolažimo, da bo potem tudi k nam od nemške strani boljši veter pripihal, kakor zdaj.

Iz Beljaka. (Cvetje z vrtov sv. Frančiška.) Ta časopis, ki je namenjen vernemu katoliškemu ljudstvu, zlasti pa udom tretjega reda sv. Frančiška, nastopil je letos 14. tečaj. Vreja in izdaja ga jako učeni gosp. P. Stanislav Škrabec, mašnik frančiškanskega reda v Gorici, s posebnim blagoslovom Njih Svetosti papeža Leona XIII. — Ker je ta prekoristni list med koroškimi Slovenci še vse premalo razširjen, mnogo jih je, ki ga niti po imenu ne poznajo — zato prosim, naj naš cenjeni „Mir“ vsaj deloma seznanja častite čitatelje svoje z vsebino lanskega letnika. Skozi vse lansko leto se nam je podajalo v „Cvetju“ kaj lepo in ginljivo razlaganje in premišljevanje „Svetega rožnega venca“. Znano je, koliko je vredna ta lepa molitev, radi jo molijo Slovenci, ali premnogi jo molijo le z ustmi, njih misli pa hodijo bogve kje okoli. Kdor pa je bral omenjena premišljevanja v „Cvetju“, temu bode vzbujala vsaka skrivnost sv. rožnega venca toliko svetih in blagih mislij, da ga skušnjava ne bo mogla motiti pri molitvi. — Kaj koristen, potreben in lep je tudi „Vsakdanji kruh“, ki ga nam je delilo „Cvetje“ v zadnjem letu. — „Vsakdanji kruh“ je beseda Božja, ki so jo govorila sladka usta krotkega škofa Frančiška Saleskega. To so nauki ali vodila za življenje, s katerimi je posvetil toliko ljudij. Tudi nas bo posvetil, ako bomo vsak dan pazljivo prebirali in premišljevali te lepe nauke. Jako lepo je nadalje opisano v lanskem „Cvetju“ „življenje sv. Lenarda Portomavriškega“. Besede mičeje, vzgledi pa vlečeje. Te resnice se držeč, podaja nam č. g. urednik v vsakem letniku življenjepise raznih svetih mož in svetih žen; in gotovo je z njimi marsiktero slovensko srce obudil k večji pobožnosti in gorečnosti. Razun tega je priobčilo lansko „Cvetje“ „sv. Tomaža Akvinskega razlaganje Gospodove molitve „Oče naš“, zgodovino „Marijine hišice v Loreti“ in mnogo, mnogo drugih lepih in pobožnih pa tudi zanimivih spisov. Mnogokrat sem že slišal tožiti: toliko sem že molil (molila), pa nič ne pomaga. Da pa to ni res, o tem nas prepričuje „Cvetje“ z vsakim svojim zvezkom, ker nam vedno našteva „Zahvale za uslišano molitev“. Pač pomaga molitev, le prav je treba moliti. Kako se pa prav moli, tako da je naša molitev Bogu prijetna, o tem nas najlepše poučuje „Cvetje“. Zato priporočamo vsem vernim Slovincem in bogoljubnim Slovenkam, da si naroče ta list, ki izhaja v mesečnih zvezkih in stane za celo leto le 70 kr.*

Posebno bi priporočal ta list onim, ki se zaradi bolehnosti, daljave ali drugih okoliščin ne morejo udeleževati svetih cerkvenih opravil. Storimo vse, da se utrdi med nami sveta vera, kajti sv. vera je najboljši ščit proti vsakovrstnim sovražnikom.

Izpod Obirja. (Po volitvah.) Zvedeli ste že, da so se v našem kraju volitve slabo vršile: slo-

vensko-katoliška stranka je propadla v vseh treh občinah, v Žitari vasi, v Rikarji vasi in v Galiciji. Ljudstvo je še premalo zbujeno in politično premalo zvedeno in izurjeno. V boju zoper nas so se posebno odlikovali učitelji Kušternik, Staudacher in Gajlar. Mogočni Kušternik je nadučitelj v Krejancih. Staudacher je učitelj v Mohličah, pa voli tudi v Galiciji, kjer so ga imenovali za častnega občana, ker je fante učil po notah peti „Kärntner Lieder“, ter jih tako po eni strani ponemčeval, po drugi strani pa ne ravno poboljšal, ker te pesmi so, kakor znano, polne spolskega ljubkovanja, od ktere ga bi bilo bolje mladino odvracati. Predlog, da naj se Staudacher izbere za častnega občana, je bojda stavil gostir Vogrin, ki ima pobožno ženo in je bil že duhovni oče. Ko so bile volitve v Galiciji in Rikarji vasi, takrat Staudacher še šole ni imel, seveda volitev je bolj važna reč kakor šola! Celó svojo mater je Staudacher porabil za agitacijo. Ali smejo učitelji toliko agitirati pri volitvah? (Ministerstvo jim je to prepovedalo, pa na Koroškem se nihče ne zmeniš za to prepoved. Op. ured.) Mi kmetje moramo vsako leto toliko plačati, da redimo učitelje, ali je to prav, da nam potem tako hudo nasproti delajo pri volitvah? Najhuje pa je za liberalce agitiral Zmavear (Mostnik), pa tudi Tejrovski v Galiciji mu je pridno pomagal. Na slovenski strani pa je bilo vse zaspano, posebno v Št. Vidu, kjer so bili včasih tako trdni Slovenci; menda jim manjka voditelja, ki bi jih učil in spodbujal. Najbolje so se še držali Apačani, Klančani in Št. Lipšani, pa kaj, ko jih je bilo premalo. Upajmo, da bo prihodnje bolje.

Iz Rude. (O rajnem gospodu župniku Jožefu Trampuš-u), ki so pred kratkim v Zelezni Kapli umrli, je v tukajšnji spominski knjigi sledeče zapisano: „25. kimovca 1838 so prišli prvi kaplan gospod Jožef Trampuš, rojeni iz Libuč v Pliberški fari, na Rudo. Bili so šolski prijatelj in že meseca listopada lotili so se sami od sebe šolskega dela; upeljali so zasebno ali privatno šolo, pri katerem delu jih je podpiral visokočastiti gosp. grof Ferdinand Egger, bil je v ta namen najel pri Ambrožu sobo za 10 gld. srebra na leto in napravil tudi vse potrebščine za šolo. Tako se je začela s kaplanijo vred tudi šola, kjer prej nobene ni bilo. Dve leti so g. Trampuš na Rudi prav uspešno in blagoslovno v šoli delali, koncem meseca vinotoka 1840 pa so prišli v Vovbre za fajmoštra“. — Dne 14. svečana smo tu pokopali gospo Katarino Maierhofer, tako imenovano „stara Škofinjo“, mater gostirja „Škofa“ g. Jožefa Maierhoferja na Rudi. Veliko ljudstva se je zbralo in je rajno, ktera je bila od vseh spoštovana in ljubljena, k zadnjemu počitku spremljevalo. Naj v miru počiva!

Iz Rikarske okolice. (Naša občinska volitev.) Pred tremi leti sem bral v „Miru“ dopis iz Rikarske občine, kjer se je reklo, da gori v Grabstanju velik liberalni kres, in tega iskre letijo še čez Dravo v Mohličje. To je bilo res, kajti Mohličani radi potegnejo z liberalci, ker imajo liberalne vodnike, sami pa se na politiko še premalo zastopijo. Tega pa nismo nikoli mislili, da bojo liberalne iskre tudi v Št. Vid priletele, kajti med Mohličami in Št. Vidom je precej visoka gora „Košič“. Da se je pa to vendar zgodilo, imamo se zahvaliti našemu staremu županu Janezu Mežnarju, kateri je 12 let vodil našo občino. Dokler je videl, da je v Št. Vidu slovenski veter močnejši, toliko časa se je delal Slovenca, da se je obdržal na županskem stolu. Ko so pa Slovenci dremati začeli ter so se nekteri zanašali, da bo že g. župan Mežnar vse poskrbel, da Slovenci na vrhu ostanejo; in ker so nasprotno nekteri bolj previdni Slovenci Mežnarju hrbet obračati začeli, ker so ga bolj in bolj spoznavali, in se je bal, da ne bo več voljen; — tedaj se mu je najbolj modro zdelo, da stopi v zvezo z nemškimi liberalci. Pred volitvijo je toraj čisto molčal, mi smo pa roke križem držali in nismo vedeli, kaj naš župan namerja. Zadnji hip pa je s pomočjo dveh učiteljev poskrbel, da se je v Mohličah liberalna peč dobro zanetila in podkurila, da je Mohličane dobro ogrela z liberalnim duhom. Na dan volitve menda v Mohličah ni bilo nobenega gospodarja doma razun morda kakega starčka, ki si v snegu čez hrib ni upal priti; vse je šlo k volitvi. Tudi ženske posestnice so dale svoja pooblastila, in toliko so jih imeli, da so jih spisovali še na dan volitve v tisti izbi, oziroma kuhinji, kjer se kuha sicer kisela juha (župa). Izvolili so za odbornike večidel same liberalce, saj so imeli večino, toraj so volili kogar so hoteli. Toliko so bili pa vendar pametni, da so prejšnjega župana Mežnarja spoznali za šviga-švaga-moža in ga niso izvolili za župana, ampak samo za tajnika. Po volitvi je stari župan celó govor napravil, v katerem je rekel, da se imamo le gospodu Incingerju (najhušemu liberalcu v Mohličah) zahvaliti, da smo se „ta črnih“ znebili. Eden mu je pa odgovoril: „Ko bi »ta črnih« ne bilo, bi ti ne bil toliko časa župan“. Potem so ga tudi junaško pili, kar smo jim mi iz srca privoščili, ker vemo, da liberalna

hiša na vseh konceh poka; počasi se bo podrla tudi v tistih krajih, kjer so v politiki še bolj nevedni in kjer še verujejo praznim liberalnim besedam. Gotovo bo tudi k nam milejšje solnce prisijalo. Prišel bo čas, ko bodo tudi našinci spoznali, da je treba za volitve kaj storiti in da se ne smejo le roke križem držati, kajti brez dela ni zmage.

Iz Libelič. († Župnik Viktor Pucher.) Sicer po dolgem bolehanju pa vendar nepričakovano in naglo umrli so dne 25. svečana t. l. naš vneti dolgoletni dušni pastir, preč. g. Viktor Pucher. V nedeljo dne 24. svečana opravljali so še sami službo božjo, v pondeljek zjutraj raznesel se je bliskoma glas, da so g. Pucher po noči nenadoma izdihnil blago svojo dušo! Dolgih 32 let bili so naši fari skrben oče, vnet dušen pastir vsem svojim vernim, posebno pa še skrben in nedosežen učenik mladini, ktero so podučevali preskrbno in s preveliko ljubeznijo! Kdo bi mogel naštetiti vse dobrote, ki smo jih prejeli iz rok umrlega g. župnika; naj bi jim mili Bog sedaj na onem svetu stotero poplačal vse, kar so nam storili tú. Mi pa skazimo se jim hvaležne s tem, da zanje zvesto molimo! Porodili so se rajni g. Pucher dne 29. vel. travna 1826 v Doberlivasi, bili v mašnika posvečeni dne 26. malega srpana 1849. Službovali so vneto in zvesto na več mestih, med drugim tudi kot katehet v Celji. Pogreb bil je na pepelnico, dne 27. svečana popoldne, jako slovesen. 11 duhovnikov, med njimi en gospod župnik in sošolec rajnega iz Štajerskega, in zelo veliko ljudij, požarna bramba, itd., spremilo je rajnega duh. pastirja k zadnjemu počitku. Sprevod so vodili preč. g. prošt Anton Wakonik, ki so imeli tudi nagrobni govor. Pred mesecem umrla sta bila dva brata rajnega gospoda Pucher-ja zaporedoma; ko so pokopali prvega, upokojenega dekana, umrl je tisti dan drugi, vpočojeni inženir. Sedaj počivajo tudi tretji, naš g. župnik v hladnem grobu! Ohranimo jim vedno hvaležen in časten spomin ter molimo, da jim sveti večna luč!

Iz Črne. (Delavski shod.) V nedeljo dne 17. svečana imelo je katoliško delavsko društvo za Prevalje in okolico pri nas shod, ki je bil zelo dobro obiskan tudi od delavcev iz bolj oddaljenih krajev, da si je zelo ojestro brila huda zimska burja. Velika dvorana Štulerjeve gostilne bila je natlačena polna slovenskih delavcev in delavk, ki so prišli v nepričakovano velikem številu in stali natlačeni v hudi gneči, da se poučijo o delavskih stvaréh. — Naš g. domači duhovni pastir so s prijaznimi besedami pozdravili zborovalce. Isto je storil v imenu društva načelnik g. Kolenc. Prvi govornik je na to pojasnjeval namen in pomen novega društva, društveni tajnik pa je imel lep govor, v katerem je s posebnim ozirom na nauke soc. demokratov odgovarjal na vprašanje: Odkod hudo na tem svetu? — Tretji g. govornik je na to v obširnem, vseskozi dovršenem govoru kazal, kakšno je sedanje stanje delavskega stanú, potem pa dokazoval prepričevalno dve stvari: da mora pravica veljati za vsakega in da je delo čast in dolžnost za vsakega. Potem so se pridno oglašali novi udje, katerih je ta dan pristopilo nad 80. — Vladnega komisarja pri zborovanju ni bilo, pač pa so kmalu po končanem zborovanju orožniki popraševali okrog, kdo in kaj je govoril. To je vendar čudno, saj je bilo zborovanje prej postavno oglašeno, čemu tedaj tako skrivnostno popraševanje?

Iz Prevalj. (Občini zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Tolsti Vrh in okolico.) O pustu iščejo ljudje veselja, žal da se dostikrat ne plašijo tudi pregrešnega. Mi pa smo našli prav nedolžno veselje pri zborovanju podružnice v Ehlaitnerjevi gostilni pri Fari, kamor nas je privabila ljubezen do krščanskega ljudstva ter do verske in narodne šole. Č. g. Rozman je bil zadržan, prevzel je pa šolski govor č. g. Grm, kaplan Šmihelski. V dolgem in jedernatem, s primernimi in šaljivimi prilikami osoljenem govoru je dokazoval potrebo verskih in slovenskih šol, v ktere bojo slovenske matere lahko s mirno vestjo pošiljale svoje otroke, v katerih se bojo pa tudi otroci veliko več in lažje kaj naučili, kakor v sedanjih mučilnih, ponemčevalnih šolah. Sloveči govornik gosp. Kandut je razlagal namen in delovanje družbe sv. Cirila in Metoda. Da je slovenska šola v Št. Jakobu dobra, priznava tudi šolska oblast; in da so slovenske šole dobre, spoznamo tudi lahko iz tega, ker nam jih nasprotniki ne privoščijo; ko bi bile slabe, bi nam jih še ponujali. Omenil je, kako so škofje in tudi sv. Oče papež obsodili sedanje brezverske šole. Poslušalci, večidel gospodarji in gospodinje, so govor skozi dve uri pazljivo poslušali. Vmes so peli naši pridni cerkveni pevci z g. kaplanom Ebnerjem. Predno je predsednik g. Kotnik zbor zaključil, govorilo je še več gospodov. Važne so besede nekega duhovnega govornika, ki je zatrdil, da so slovenski otroci, ki hodijo v nemške šole, v krščanskem nauku slabo podkovani, in da se moramo že zavolj tega potegovati za slovenske šole. Zahvalimo vse ljube goste iz Šmihela, Črne in Kotelj, da so se na naš shod potrudili, posebno

*Naročnina se pošilja: Upravništvu „Cvetja“ v Gorici (Görz).

pa zahvalimo č. gg. govornike, pevce in pevke. Na svidenje!

Iz Prevalj. (Posojilnica v Prevaljah) je imela l. 1894 69.901 gld. 90½ kr. prometa. Vloženo je bilo 26.449 gld. 76 kr., stanje koncem leta s kapitalizovanimi obrestmi vred je 56.249 gld. 38 kr. (torej 13.984 gld. 18 kr. več od leta 1893). Posojil dano 16.586 gld. 68 kr. Posojilnica je morala torej vložiti v druge zavode 6800 gld. — Stanje posojil je 48.898 gld. 93 kr. (10.614 gld. 68 kr. več kot l. 1893.) — Zadruga šteje koncem l. 1894. skupaj 229 udov, ki imajo 1136 gld. v deležih vplačano. Na dobre namene je podarila posojilnica po sklepu obč. zbora lanske leto 250 gld. od čistega dobička. Akoravno deluje posojilnica še le 2 leti, ima že prihranjeno zalogo: „glavno“ 822 gld. 03 kr. in „posebno“ za slučajne zgube 400 gld. Toraj skupaj 1222 gld. 03 kr. Premoženje posojilnice se je pomnožilo v teku l. 1894. za 548 gld. 53½ kr. Gotovina koncem leta znaša 2860 gld. 17½ kr. To so v resnici krasne številke za to mlado posojilnico. Slava načelstvu in vsem delujočim!

Iz Fare. (Nesreča — nagla smrt — zborovanje katoliškega delavskega društva 3. t. m.) Onega meseca je težki sneg podrl Plešničkove stope, ko sta dva šla na streho sneg spravljat. Od teh je eden skočil dol, drugi pa se ob stranski deski obdržal. Ali notri je dobilo in na zatilniku in roki stisnilo dvoje bruno mladega berača, ki je že več let z zvestim psičkom tod vozil siroto sorodnico. Bila je ta sirota že tri tedne pri stopah in žagi pod streho v zgornjem koncu, na mrzlem. Nje ni posulo, njenega oskrbnika pa je ubilo, ko je ravno po njo hotel iti. — Delavca, ki je v petek še na delu bil, je kakor že večkrat prijel trot. Zdravilo od zdravnika ni pomagalo, umrl je po noči brez spovedi. Mislili so, da mu bo kakor sicer boljše, pa ni bilo. — Za tako čudno vreme — zasipal je sneg steze celi dan — je bilo dné 3. t. m. dovolj delavcev pri naznanjenem zborovanju, okoli 200, nekaj celo od daleč. G. kaplan Ebner je v prvi besedi svaril pred tistimi, ki napravljajo štrajke, ne da bi delavce rešili, ampak za svoje namene, ki delavce nadražijo in sejejo kolikor največ mogoče nezadovoljstva in ubožstva, seme razburjenosti. Č. g. Podgore opomni, da med socialnimi demokrati nekteri tudi dobro hočejo, a se motijo, so omilovanja vredni, za brušenje se pa volijo kakor v politiki ljudje, ki znajo najbolj upiti; za tako ime nitno reč, kakor je zboljšanje postav in delavskega stanu, pa je potreba trezne glave, veliko uka in dobrega nesebičnega srca. Potem je prejšnje govore nadaljujoč v izgleh pripovedoval, da je 1. konkurenca brez meje, 2. prosta trgovina, 3. sedajno mrzlo razmerje med gospodarji in delavci (posli) krivo naše revščine, 4. prevelika prostost. — Morda je drago, da pozneje več povem iz poučnega govora.*) G. Ebner pokaže v drugi besedi zgled krščanskega življenja na Dunaju ter nasvetuje delavskemu društvu skupno udeležanje pri cerkvenih slovesnostih, posebno skupno sv. obhajilo, ker je društvo katoliško. Ta nasvet so z veseljem odobrvali. G. predsednik povabi k zapisovanju in res se jih je spet vpisalo 29, tako da je udov 201. Delavci glejte, da si zagotovite blagoslov božji s tem, da si lepe besede gg. govornikov zapomnite!

Od sv. Jošta na Kozjaku. (Družba sv. Mohorja; velikodušna podpora Velikovški šoli.) V dnevniku „Slovenec“ z dné 16. svečana t. l. berem: „Družba enajsterih duhovnikov se je menila o svetopisemskih zgodbah, ki jih je začela na svitlo dajati družba sv. Mohorja. Sklenilo se je, jedno stvar opomniti, kako malo je upati, da bi imeli po mnogih hišah kedaj skupno sv. pismo, če bo izhajalo v tako malih odlomkih. Potrebno bi bilo, vsaj še polovico več tvarine izdati v enem letu, ko bi se pri tem imela izdatno skrečiti tudi kaka druga knjiga, zlasti na pr. „Naše škodljive rastline“, katerih večina itak nerazvezanih leži po hišah. Teh mislijo smo tudi štajerski Slovenci. Pridjati bi imeli le še jedno vprašanje: „Bi li slavni družbi ne bilo mogoče, saj molitvenik tiskati z večimi pismeni kakor do zdaj?“ Starejši ljudje se pritožujejo, da le težko prebirajo dosedanje molitvenike zaradi drobnega stavka. — Mohorska družba se v naši majhni fari razvija lepo. Pred leti imeli smo samo dva uda; letos jih že štejeemo 24. — Velik dobrotnik Velikovški šoli postali so tukajšnji v. č. gospod župnik Pavel Hrovat. Darujejo tej šoli vsako leto 20 kron in to toliko časa — seveda če jih ljubi Bog ohrani pri življenju — da bode cela stavba dokončana in tudi plačana. Premožnejši Slovenci! posnemajmo jih. Navedeni gospod kot školnik-voditelj pač dobro vedó, koliko da je vredna šola, ako se tista nahaja v dobrih rokah.

Iz Dunaja. „Wiener Zeitung“ od 7. t. m. javlja, da je imenovan c. k. državnega pravdnika namestnik in vrli državni poslanec, g. dr. And. Ferjančič, deželnosodnim svetnikom „extra statum“ pri c. k. deželnem sodišču v Ljubljani. Čestitamo!

*) Prosimo! — Uredništvo.

Glasovi nasprotnikov.

„Kärntner Allgemeine Volkszeitung.“

Ker je na Koroškem med nemškutarstvom in brezverstvom veliko surovosti in zakletega sovraštva, zato je tukaj potreben list, kateri prav surovo in nesramno piše. Dostojna in mirna pisava ne ugaja takim ljudem, ki so polni sovraštva, jeze, ošabnosti in razuzdanosti. Posebno se obudijo njih živinski nagoni, kedar se gre zoper Slovence ali pa zoper duhovnike. Taki hočejo močno pōprane ali pa papricirane jedi; njim so časniki kakor „Freie Stimmen“ ali pa „Kärntner Nachrichten“ še vse preveč dostojno in mirno pisani. Pač pa jim je ugajala pisava znane „Urše“ ali „Kärntner Allgemeine Zeitung“, ki je postala glasilo za učitelje, zasebne uradnike, pisarje, nemškutarške župane, sploh za vso liberalno nemškutarijo nižje vrste in za vse zaklete sovražnike duhovnikov in krščanskih šeg, in celo socialni demokrati so se prikazovali v to „zeló mešano družčino“. Ko je „Urša“ zamrla, se nam je nekako kamen odvalil; mislili smo si: „Toliko psovok vendar ne bo več na nas letelo, kakor do zdaj.“ Toda naše veselje je bilo kratko. „Urša“ je bila le na videz mrtva; kmalu jo je spet k življenju obudil neki dr. Harpf v Ljubnem na gornjem Štajerskem. Le nekoliko jo je prekrstil, namesto „Zeitung“ je zdaj „Volkszeitung“, „Kärntner Allgemeine“ pa ostane kakor prej. Že prva številka nam je pričala, da hoče novi list stopati po stopinjah prejšnje „Urše“. Iz vsake vrste gleda brutalnost in surovost. Ta list bo kakor nalašč za naše besne in malo olikane nemškutarje. V prvi številki obžaluje, da se Nemci med seboj prepirajo, namesto da bi se složno vojskovali zoper slovenske „hujskače“. Na Štajerskem tiskani list se hoče tedaj Korošcem s tem prikupiti, da jim obeta boj zoper Slovence. Ali ni to žalostno znamenje, da si vsak novi liberalni list, ki na Koroškem izhajati začne, s tem domovinsko pravico in priljubljenost kupiti skuša, da se zaganja v Slovence?! Slovenci ne storimo Nemcem nič žalega, in vendar si vedno v svojo národno dolžnost štejejo, nas preganjati in zatirati! To je menda prirojeni plemenski nagon, ki se tam očitno kaže, kjer ga blažilna krščanska vera ne brzda. Na drugem mestu iste številke pravi list, da so Slovenci ustvarjeni le za hlapce in dninarje, in če kateri kaj več postane, ima to zahvaliti le nemškemu jeziku. Ko bi kak madjarski list tako pisal, bi človek rekel, od surovega Madjara se ne more več zahtevati. Da pa „omikau“ (?) Nemeč kaj tacega zapiše, da so Slovenci samo za hlapce in dninarje ustvarjeni, to je nezasišana surovost, ki ni v stanu, Slovence osramotiti, pač pa sramoti Nemce in nemški jezik, ker se Nemcem, kedar se bodo spet s svojo omiko in pravičnostjo hvalili, lahko dotična številka Beljaškega lista pod nos pomoli. Ker se ta bedasta baharija, da imajo omikani Slovenci svoje službe edino le znanju nemškega jezika zahvaliti, ker se ta prazna baharija, pravimo, vedno in vedno zopet ponavlja, moramo jo vendar enkrat zavrniti: Dajte nam srednje in visoke šole v slovenskem jeziku, do katerih imamo pravico, kakor jih imajo v svojem jeziku Nemci, Poljaki, Čehi, Hrvati in Madjari, potem se bodo Slovenci izučili za doktorje, pravnike, zdravnike, profesorje in duhovnike, ne da bi morali nemško znati. Za občevanje z drugimi narodi se lahko naučimo francoščine, kakor to delajo Rusi, Poljaki, Srbi in Bolgari, in potem — nam nemščine čisto nič ne bo treba. Zapomnite si to, vsi nemškutarji in vsi nemški bahači; od vaše in nemške milosti mi nismo in ne bomo živeli, prej vi od naše, saj mora le Slovenec za vas delati, ker ste sami preleni za to. — V 2. številki tega lista je kot uvodni člankar nastopil tisti „Karnute“ iz spodnjega Roža, ki je o naših slovenskih posojilnicah napisal nedavno tako „temeljit“ in tako „resničen“ dopis v „Freie Stimmen.“ (Glej „Mir“ št. 4.) Članek ima napis „Glaube und Volksthum“ (vera in národnost) ter hrani v sebi toliko prismojenih bedarij, da človeku kar slabo prihaja, kedar ga bere. Nas rodoljube imenuje le „windische Hetzer“, „windische Deutschenfresser“, čeravno nismo še nobenega Nemca požrli. „Karnute“ se laže, da mi na shodih Slovincem pravimo, da so Nemci vsi lutri in prostozidarji (freimaurerji). To pa ni res, mi delamo zmirom razloček, mi hvalimo katoliške Nemce in pravimo, da smo z njimi v zvezi in prijateljstvu. Tudi liberalnih Nemcev mi ne zmirjamo, ampak mi le pravimo, da z njimi ne moremo hoditi in da jim ne moremo prav dati, ker spoznamo njih nauke za napačne in škodljive. „Karnute“ hoče pa tudi modrijan biti in nas tako uči: „Kar vemo iz vere, to je le bolj močvirnato, vlažno in vodeno; trdno in suho zemljo imamo samo tedaj pod seboj, kedar govorimo o tem, kar nas uči veda, znanost in učenost.“ Glej, glej! mi smo pa zmirom mislili, da je to trdno in gotovo, kar nas vera uči, nasprotno pa imamo nazore in

dozdevne „dokaze“ posvetnih učenjakov, kedar zoper vero govorijo, le za vlažno, močvirno in vodeno podlago, za goljufne vešče in zmote. Tako so tedaj naši nazori popolnoma nasprotni „Karnutovim“, zato pa tudi on ne piše v „Mir“, ampak v liberalne liste. Nadalje pogreva staro laž, da hočejo duhovniki ljudi v nevednosti ter praznih verah in vražah ohraniti. Nasprotno pa je resnično, da ravno duhovniki največ berila med ljudi spravijo, da jih vabijo k Mohorjevi družbi in k „Miru“; praznih ver in vraž pa duhovniki ne podpirajo, ampak preganjajo. „Karnute“ pravi, da hočejo duhovniki vladati nad duhovi. To pa spet ni res: duhovniki oznanjujejo Kristusov nauk in želijo, naj bi vsi ljudje po teh naukih živeli. Ko bi se to zgodilo, potem bo pa Kristus vladal, ne pa duhovniki; in za vse ljudi in vse razmere bi bilo dobro, ko bi povsodi Kristus vladal! — Nadalje „Karnute“ kvasi, da so Nemci (?) Avstrijo vkup zimali, da pa Nemci vendar nikoli niso zatirali drugih národov. (??) Na take trditve lahko odgovarja vsak srednješolec, zato nas bodo naši bralci oprostili, da o tem dalje nič ne rečemo. — Ob koncu članka pa pravi, da duhovniki le za Mladoslavence delajo: da se bo pri nas zgodilo kakor na Češkem, kjer so iz začetka Staročehi in duhovniki vladali, potem se je pa ljudstvo duhovnega jarma otreslo in podalo se pod prapor liberalnih Mladočehov. Od kod pa „Karnute“ vé, da se bo pri nas ravno tako zgodilo, kakor na Češkem? Staročehi so imeli v svoji sredi vedno dosti liberalcev in Judov, za vero se še zmenili niso, torej je imel sovražnik dosti časa, da je ljuliko zasejal med pšenico, in to ljuliko zdaj Mladočehi žanjejo. Če bomo pa slovenski rodoljubi veri zvesti ostali in ljudstvo prav učili, potem se nam ni bati iste usode, kakor je doletela Staročeha, pa tudi „Karnute“ ostal bo s svojim modrovanjem na cedilu.

Politični pregled.

Državnemu zboru se je predložil postavni načrt, po katerem bi se nedeljski počitek za trgovce raztegnil tudi na krošnjarje. — Pri razpoložnem zakladu je rekel slovenski poslanec dr. Gregorčič, da vladi ne more zaupati, dokler ne zboljša razmer na Primorskem. Dr. Steinwender je rekel, da sta dva ministra „brez portfelja“ nepotrebna, njih plača (vkup 40.000 gld.) naj se odpiše. Prvi minister knez Windischgrätz je rekel, da bo skušal dognati volilno preosnovo. Poslanec Purghart je govoril zoper cigane. Mladočeh grof Kovnic je Nemce prav razdražil, ker je v zbornici kot poročevalec govoril v češkem jeziku. Vse je križem upilo, da mora nemško govoriti. Tej zahtevi se je naposled udal. — Za novo domovinsko postavo, kakor jo predlaga vlada, je došlo iz Gorenje Avstrije že 324 prošenj. Tudi južnoštajerske občine prosijo za to postavo, da bi se znebile plačil za take reveže, katerih noben človek v soseski ne pozna, ker so morda že 50 let iz občine proč, pa so vendar še tam pristojni. Mestjani pa, kakor smo že povedali, se nove postavne močno branijo, ker bi morali potem skrbeti za veliko revežev, kateri so zdaj kmečkim občinam na vratu. Da bi se nove postavne rešili, zahtevajo zdaj in predlagajo, naj se upelje pokojnina ali penzija za vse stare posle in delavce. Tako mislijo, da bo država skrbela za stare ljudi, da ne pridejo mestom v nadlego. Mi pa se le vprašamo: koliko milijonov bi bilo treba in kje jih bomo vzeli, da se vsem starim ljudem pokojnina dajati zamore?!? Kak liberalni penzionist, ki ima dosti praznega časa, naj nam to izračuna, in potem bomo o tem naprej govorili. — Poslanec Marchet je nasvetoval, naj se naredi postava zoper umetno vino. To bi bilo pač potrebno; pa kar je dobro in potrebno, to se v Avstriji Judom na ljubo rado zavleče ali pa čisto prepeči. — Znani nemški kričač in koroški poslanec baron Dumreicher je bojda odložil častno mesto odbornika pri združeni levici. Ko je Plener minister postal, mislil je Dumreicher postati načelnik liberalcev; zdaj so pa le dr. Russa za načelnika izvolili. To bojda Dumreicherju preseda. — Zavolj slovenske gimnazije v Celju je še zmirom dovolj prepira. Graški mestni zbor je sklenil, da morajo liberalci iz koalicije stopiti, ako bi se gimnazija dovolila. Mi mislimo, da ti „hudi“ Gradčani naj komandirajo svoja dva poslance, čez druge pa nemajo nobene oblasti. Združena levica (nemška liberalna stranka), je sklenila najprej, da hoče glasovati zoper Celjsko gimnazijo. Ko so pa liberalci zvedeli, da so slovenski poslanci trdni in pripravljani, iz koalicije stopiti, ako se jim ta želja odbije, začeli so se liberalci spet bati za koalicijo, v kateri jim je tako mehko postljano, in skušajo bojda slovenske poslance pregovoriti, naj bi vsaj nekoliko odjenjali. Naši poslanci pa ne morejo več odjenjati, ker so itak tako malo tirjali, da manj ne morejo. — V zadnjih dneh se je ve-

liko govorilo o učnem ministru Madejskem in kardinalu nadškofu Schönbornu, ki so šli v Rim k papežu. Mi kaj natančnega ne vemo; slišali smo pa od merodajne strani to praviti, da je minister Madejski (Judom na ljubo) poslal nadškofa Schönborna v Rim, da naj bi sv. Očeta pregovorili, da bi posvarili naše antisemite, češ, da se upirajo cerkveni oblasti ter da ščujejo zoper Jude in tako nemir in sovraštvo sejejo med ljudstvom. Antisemitska ali krščansko-socijalna stranka pa je sv. Očetu brž poslala spomenico, v kateri se zagovarja, da je pošteno katoliška in da dela le v duhu papeževe okrožnice o delavskem vprašanju, ker brani revne in delavne zoper oderuhe in izsesalce. Papež naše avstrijske razmere dobro pozna, in te spomenice jim še treba ni bilo. Oni se ne dajo upogniti, da bi liberalcem in Judom na ljubo posvarili krščanske socialiste, ki niso nič zakrivali. Madejski s svojim poslanstvom torej ničesa ni dosegel, zato pravijo, da je zgubil ves ugled in zato hoče dati svojo ostavko. To, kar poročamo, potrdil je tudi dr. Lueger javno s svojim govorom v državnem zboru. — V severni Češki se močno širi socijalnodemokratska stranka. — Pri državnozborni volitvi v dolenskih mestih je bil izvoljen sodnik Višnikar; pa tudi profesor Zupan je dobil lepo število glasov. Višnikar je uradnik in vladen mož, sicer pa ne vemo nič hudega o njem; vendar bi bili mi rajši videli, ko bi bil voljen odločni in zaslužni rodoljub Zupan. Po naši razsodbi je zmago za Višnikarja odločila največ belokranjska železnica. V Krškem in Kostanjevici Višnikar ni bil voljen, ker tam jih ta železnica ne zanima; voljen pa je bil povsod, kjer si od podaljšanja dolenskih železnic kak dobiček obetajo. Železnico so torej pričakovali le od Višnikarja, kateremu je šel posebno na roko tudi prejšnji poslanec, dvorni svetnik Šuklje, ki ima po Dolenskem še vedno veliko upliva. Trditev, da je z Višnikarjem zmagala nemškutarja, je gotovo pretirana, kajti Metlika, Črnomelj in Ribnica so bile že od nekdanj vrnice mesta, ko je še v Novem mestu in Krškem nemškutarja cvetela; zdaj so bili pa ti kraji za Višnikarja, ker je Belokranjem železnica od Novega mesta mimo Metlike v Karlovec res nujno potrebna. — Učno ministerstvo je odbilo prošnjo Dunajskih Čehov, naj jim mesto ali pa dežela napravi češko šolo, češ, da Čehi niso domačini na Dunaju in češčina tam ni deželni jezik. Zakaj pa se Dunajskim Čehom ne napravijo češke šole na državne stroške, kakor se je naredila na državne stroške nepotrebna nemška šola v Zadru, kjer imajo Nemci še menj domovinske pravice, kakor Čehi na Dunaju?! — Za ruskega ministra zunanjih zadev je bil imenovan knez Lobanov, do zdaj ruski veleposlanik na Dunaju.

Gospodarske stvari.

Ravnanje s konjsko opravo. Nekteri imajo navado konjsko opravo prati z vodo. To ni prav, kajti zmočeno usnje se zelo potrdi, kedar se posuši; zato z vodo oprana konjska oprava konje večkrat odrgne do krvi. Z vodo naj se torej konjska oprava nikar ne čisti, marveč naj se ravna tako-le: Raztopiti je treba pri ognju enaka dela mila in lanenega olja, in s tem mazilom, naj se namažejo tisti deli oprave, ki se bodo detikali konjskega telesa. Ako to večkrat ponovimo, obdržimo opravo v dobrem stanu, pa tudi za konje bo to koristno.

Zdravilna moč beljakova. Če se človek ureže, nima boljšega zdravila, kakor je beljak. Znano je, da se odprta rana razhudi. Če jo pa namažeš z beljakom, zrak ne more do nje; beljak se strdi, naredi čez rano tanko skorjo, pod njo pa se rana hitro zaceli. Beljak pa tudi pomaga proti črevesnemu unetju (grizi); stepe se, lahko se mu pridene še nekoliko sladkorja in se povzije. V telesu prevleče beljak želoce in čreva od znotraj ter blaži unetje. Dve ali k večjemu tri jajca popolnoma zadostujejo na dan. Beljak pa v tem slučaju ni le zdravilo, marveč tudi lahka in za takega bolnika popolnoma primerna hrana.

Novičar.

Na Koroškem. Koroška hranilnica je sklenila, v spomin 50letnega vladanja svitlega cesarja založiti sklad v znesku 25.000 gld. za kak dobri namen, ki se bo pa še le določil. Nadalje je razdelila veliko svoto za vsakovrstne podpore. Omejnoma sledeče: za cesto ob Vrbskem jezeru 10.000 goldinarjev, za učence kmetijske šole 9000, za gluhoneme 6000, za farno cerkev v Celovcu 3000, za nameravano kupčijsko šolo v Celovcu 1000, za učiteljske pripravnike 1100, za puškarsko šolo v Borovljah 1300, za olepšanje Križne gore 1500, za Celovške reveže 1500, za kmetijsko družbo 1000, za cerkev na Otoku 100 gld. itd. — V Celovcu

se je ustrelil kancelist Weiss. — V Beljaku so zaprli železniškega uradnega slugo Bernardija zavoljo ponarejanja denarjev. — Pri Prevaljah se je podrl neki mlin na stope ter stlačil nekega mladenčca, ki je v mlinu spal. — Koroška kmetijska družba je ustanovila poseben odsek za bučelorejo. — Pri Gospi Sveti so zasledili tri volkove, ki so pobegnili proti Radišam.

Na Kranjskem. V Vel. Laščah so ustanovili kmetijsko podružnico. — Wolfovega slovarja je izišel 17. snopič. — V Predosljah nad Kranjem so ustanovili kmetijsko podružnico. — Duhovniki Blejske dekanije so nabrali za dijaško društvo „Danica“ 235 gld. — V Dobravljah na Krasu je mačka zadušila otroka v zibeli, vlegši se mu na usta. — Zlato mašo so obhajali č. g. Jožef Hočevar, kanonik v Novem mestu. — En sam bavarski prekupec je na Dolenskem pokupil za 70.000 gld. prešičev.

Na Štajerskem. Na smrt je bil obsojen mizarški pomočnik Turkuš zavolj roparskega umora. — Novo šolsko hišo bodo zidali v Št. Lenartu za 30.000 gld. — Sv. misijon bo od 16. do 25. sušca v Ločah, od 29. sušca do 7. mal. travna na Muti.

Na Primorskem. Gasilcem v Sežani so svitli cesar podarili 100 gld. — V Buzetu je bil velik ljudski shod. Prišlo je do 3000 mož; govoril je poslanec Spinčič. — V Kobaridu dobijo okrajno sodnijo. — V Čarboli pri Trstu se bo naredila tovarna za železino. — Goriško glavarstvo je prepovedalo streljanje s topiči. Menda zavolj mnogih nesreč, ki se pri tem zgodijo. Še le nedavno je prišel neki mladenič v Ajdovščini ob življenje pri streljanju z možnarji. Vendar čisto prepovedati se to ne bo dalo; če je kaka boljša cerkvena ali posvetna slovesnost, takrat bi ljudje pokanje težko pogrešali. To bi pa gosposka lahko zaukazala, da naj bi le taki streljali, ki so v tem že izurjeni. — Sv. misijon je bil v Tolminu; ljudij se je vse trlo. — Na Dugi pri Soči so našli zmrznjeno neko neznan žensko. — Na Belvederju v Trstu se kmalu odpre slovensk otroški vrtec. — „Knjižnice za mladino“, ki izhaja v Gorici, je izišel 2. snopič.

Po drugih deželah. Pri pogrebu navojvode Albrehta je bila velika gneča; ljudstva je bilo do 400.000. — „Zora“, glasilo katoliških slovenskih visokošolcev, je pisana čvrsto in v pravem krščanskem duhu. Ker velja le 80 kr. na leto, naj bi si jo vsak rodoljub naročil. — Potopila se je nemška ladija „Elbe“. Na njej je bilo 400 ljudi, pa komaj 22 so jih rešili. — V Rotterdamu so se otroci na ledu drsali, pa led se udere in 200 otrok je padlo v vodo; 40 jih je utonilo, druge so rešili. — V Madridu na Španskem so vpričo 15.000 gledalcev spustili leva nad bika. Lev je skočil biku za vrat, pa bik ga je stresel na tla kakor navadno mačko in ga tako pritisnil na tla, da se je „kralj živalij“ mrtev stegnil. Občinstvo je biku zmagovalcu burno ploskalo. — Po Ogerskem se klati letos mnogo volkov. — V Rotterdamu je vihar pokončal 25 ladij, 50 jih je pa močno poškodoval. Utonilo je tudi nekaj živine. — V Gornji Avstriji je neka revna ženska porodila tri sinčke, katerim so dali imena svetih treh kraljev: Gašper, Melhijor in Boltežar. — Pri Zadru v Dalmaciji je umrl kmet Viskovič 103 leta star. Bil je strasten tobakar, še na smrtni postelji si je dal pipo prižgati, in vendar je tako starost dočkal; pa pravijo, da je tobak škodljiv. — Pri Sesi na Laškem se je podrla jama, v katero so pastirji zahajali, in podsula je osem pastirjev, ki so vsi mrtvi ostali. — V Kijevu na Ruskem se je podrl cirkus in je 12 oseb mrtvih ostalo.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Mil. gosp. knezoškof so imenovali za duhovne svetovalec: č. g. dr. P. Al. Cigoja, O. S. B., profesorja bogoslovja; č. g. Andreja Plonerja, župnika v Baldramsborfu; in č. g. Janeza Vidovica, župnika in dekanijskega svetovaleca na Radišah. — Upokojeni župnik č. g. Franc Lipic se bo nastanil v bolnišnici usmiljenih bratov v Št. Vidu.

Vabilo

k

občnemu zboru

kterega bo imela

posojilnica in hranilnica v Klečah
dné 17. sušca 1895 ob 3. uri popoldne v gostilni
„pri Schaeffmanu“
s sledečim vzporedom:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Volitev novega načelnštva.
5. Razni nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi načelnštvo.

Vabilo

k

občnemu zboru

hranilnice in posojilnice pri Dev. Mariji na Jezeru v Prevaljah

v hiši Antona Stermica p. d. Štöklina v Farni vasi na god sv. Jožefa dné 19. sušca t. l. ob 3. uri popoldne.

Vspored:

1. Poročilo o delovanju zadruge v preteklem letu 1894.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Kako naj se čisti dobiček porabi?
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Razni nasveti.

Ako bi k temu zborovanju ne prišlo potrebno število udeležencev, bo takoj sklican II. občni zbor na 5. uro zvečer, pri katerem se bo sklepalo brez ozira na število delegatov. Načelnštvo.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

hranilnice in posojilnice v Spodnjem Dravogradu, dné 20. sušca 1895. l. ob 2. uri popoldne v gostilni g. Janeza Rabiča.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora in potrjenje letnega računa.
2. Sklep o porabi čistega dobička.
3. Volitev odbora.
4. Razni nasveti.

Ako k temu zboru ne pride potrebno število udov, je drugi zbor ravno tam ob 3. uri popoldne. Odbor.

Naznanilo.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu
bo v četrtek, dné 21. sušca 1895, ob 10. uri popoldne v svoji pisarni na benediktinskem trgu št. 4. imelo

izvanredni občni zbor.

Edina točka: Volitev ravnatelja.

Društvenike vabi k obilni udeležbi

načelnštvo.

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „pri Sandwirth-u“, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“ koj pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Loterijske srečke od 2. sušca.

Trst 71 53 47 49 43

Linc 83 63 49 37 51

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	20	5	25
rž	3	50	4	35
ječmen	3	20	4	—
oves	2	15	2	70
hejda	3	35	4	30
tursica (sirk)	3	60	4	50
pšeno	6	50	8	10
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	90	1	45
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 40 kr. do 2 gld. 80 kr. kisto 1 gld. 40 kr. do 2 gld. 40 kr., slama po 1 gld. 35 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 64 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Prav dobre orglje

za manjšo farno cerkev ali kako podružnico so po ceni na prodaj. Kje, pové uredništvo „Mira“.

Malo posestvo,

s hišo, hlevom in skednjem pod eno streho, okoli 5 oralov njiv in travnikov, okoli 4 orale gozda, je na prodaj v Zvrhni Bistrici št. 17 v Rožni dolini. Cena 1000 gld. Več pové Jožef Stesal p. d. Anderjaš v Zvrhni Bistrici, pošta Rožna Bistrica (Feistriz, Rosenthal).

Današnja številka obsega šest strani.

Prošnja

za podporo, da se postavi nov zvonik k cerkvi sv. Lenarta v mestu Št. Lenartu v labudski dolini.

Odbor za zidanje novega zvonika v Št. Lenartu razpošilja sledečo prošnjo:

„V krasni labudski dolini se daleč tje po ravani vidi slavna cerkev sv. Lenarta, mestna farna cerkev. Zidana je v gotiškem slogu z na viš hlepečimi svodi in smelimi oboki, dična, čila in zračna, prekoseča v lepih steklenih slikarijah vsako drugo, tako da jo občuduje vsak cerkeni stavbar, ljudstvo pa jo ogleduje z veseljem in pobožnimi občutki. Cerkev je „okamnena molitev“, kar je idealni namen gotiškega sloga. Pa tej kraljici med koroškimi stavbami manjka krone, nema namreč zvonika, le boren kos stolpa štrli kakor prošnja v zrak. Cerkev je namreč leta 1885. pogorela, in sicer je zgorel zvonik, cerkvena streha, ura in orglje. Potrosilo se je 50.000 gld., da se je cerkev popravila, zvonik pa je ostal še razvalina. Za cerkveno popraviljanje se je porabilo 11.000 gld. cerkvenega premoženja, tako da je cerkev zdaj brez vsega imetja, ter ima še 5000 gld. dolga. Za popraviljanje cerkve so morali nadalje farani 26.000 gld. pri hranilnici na posodo vzeti. Težko nosijo to breme, in preteklo bo več desetletij, prej da se ta dolg poplača. Pri tem je pomisliti, da je ljudstvo v tem kraju bolj ubožno ter ima skrbeti še za dve drugi cerkvi. V kratkem času je mesto Št. Lenart dvakrat pogorelo, zadnjič leta 1892. Mnogi so takrat zgubili vse svoje premoženje. Vendar so farani tako darežljivi, da so, ko se je začelo nabiranje za zidanje zvonika, v kratkem času ali dali ali podpisali 5000 gld. Stroški za zidanje zvonika, za napravo zvonikove ure in nekatere poprave pri cerkvi pa so proračunjeni na 16.000 goldinarjev. Če hočemo zvonik zidati, mora se torej primankljaj pokriti z milodari od zunaj. V ta namen se je v Št. Lenartu ustanovilo društvo za zidanje zvonika; v odboru tega društva so: cerkveni in občinski predstojnik, c. kr. krajevni konservator, zastopnik patrona ter več odličnih gospodov iz Št. Lenarta in okolice.

Pač vemo, da se nabira za vsakovrstne dobre namene ter da morate skrbeti tudi za Božjo hišo svojega kraja; vendar se zaupno obračamo do Vas, da podpirate tudi to podjetje, ki je imenitno za celo deželo. Prosimo Vas torej, da nam pomagate s kakim poljubnim darom ali pa da pristopite kot član k našemu društvu za zidanje zvonika in da skušate še druge za to pridobiti. Udnine je na leto najmanj en goldinar, izstopi pa vsak, kedar hoče. Ako bo pa zanimanje za to delo tako naraščalo, kakor do zdaj, smemo upati, da bo zvonik že prihodnje leto gotov; potem pa društvo samo po sebi preneha. Podjetje je več ko krajevnega pomena; kajti cerkev je romarska, in vsako leto pride na tisoče romarjev iz Koroške in Štajerske, ki iščejo v svetišču sv. Lenarta tolažbe in pomoči. Zvonik Št. Lenartske cerkve postane znamenje cele gorenje labudske doline ter bo ponos in veselje vse okolice. In vsak, ki ljubi svojo koroško domovino, bo ponosen na to, da zadobi ta biser med koroškimi stavbami svojo poslednjo dopolnitev; saj je naša cerkev najlepša gotiška stavba na Koroškem. Ona je spomenik iz sive starodavnosti ter nam priča o pobožnosti, utemeljnosti in požrtvovalnosti naših očakov. Ali bomo to, kar so naši očetje postavili, pa so poškodovale nesrečne sile, pustili nepopravljeno in pohabljeno? Gotovo ne! V večnem miru počivajoči mojster gotiškega sloga, cerkveni stavbar Schmidt, je naredil načrt za naš zvonik, in ime tega mojstra nam je porok, da bo umetno delo dovršeno lepo. Pomagajte nam torej pri tem delu, sv. Lenartu na čast, celi dolini v kras. „Dvojno dá, kdor hitro dá.“ „Veselega darovalca ljubi Bog.“

Meseca svečana 1895.

Gottlieb Weiss,

župan.

Henrik Angerer,

župnik in dekan.

Tej prošnji se pridružimo tudi mi; naj se vsak, kdor zmore, s kakim malim darom prikupi sv. Lenartu. Saj so Slovenci posebni častilci tega svetnika, kar priča mnogo cerkvâ njemu posvečenih v slovenskih krajih. Častijo ga kot varha živine in kot pomočnika jetnikov.

Uredništvo „Mira“.

Slamnike

vsakovrstnih oblik, najnovejše mode, iz domače in tuje slame, izdeluje, popravlja, štafira in prodaja na drobno in debelo

Franc Cerar popred **J. Markužič.**

Tvrdba ustanovljena leta 1863.

Ceniki na zahtevanje gratis in franco.

Slovenska kuharica,

24 let stara, ki je že v farovžu služila za kuharico, ter je v tem izurjena, bi prišla zopet rada v kak farovž ali pa h kaki drugi slovenski gospódi v službo, ker nemščine ni popolnoma zmožna. Poudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo „Mira“.

Posestvo v najem ali pa na prodaj.

Mož in žena v Škofičah pri Vrbi, ki imata vsak svoje posestvo, bi rada dala večje ali manjše posestvo v najem. Večje ima 47, manjše 25 birnov posevte. Večje posestvo, ki je le par minut od jezera, se tudi prodá, ako se dobro plača. Več pove Jakob Hafner p. d. Habernik v Škofičah (p. Velden-Vrba ob jezeru).

Kmetija s poslopjem,

4½ oralov njiv in travnikov v Brezju pri Rožeci se dá v najem. Več se izve v Brezju št. 2 in pri g. Antonu Messnerju v Porečah ob jezeru.

Ustanovljeno l. 1858.

Rok Sies,

cerkveni podobar

v Celovcu, šolske ulice števil. 14.

priporoča se čast. duhovščini za popraviljanje altarjev, prižnic, krstnih kamnov itd. Izdeljuje tudi Božje grobove in popravlja stare, vse trdno in dober kup.

Hiša z gostilnico,

hlevom in vrtom v Lješah pri Prevaljah je na prodaj po ceni. Imé posestnika se izve pri uredništvu „Mira“.

Brinjevec!

Podpisani priporoča pravi **natorni brinjevec** liter po gld. 1.20, poštni zaboj 3 litre franko za gld. 4.20.

Med, garantiran pitanec,

kilo po 52 kr., 5 kil po pošti franko za gld. 3.25 proti poštnemu povzetju pošilja

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Laneno-oljnati

firnež

najbolje vrste prodaja

Adolf Hauptmann,

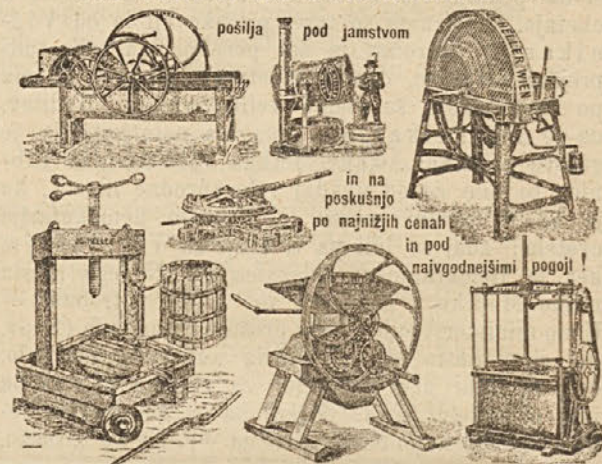
tovarna firneža v Ljubljani.

Razpošilja na zahtevanje brezplačno in franko svoj ilustrovani cenilnik oljnatih barv, firnežev, lakov, suhih kemičnih in mineralnih barv, düsseldorfskih oljnatih in akvarelnih barv za umetnike, barv za fotografe, emajl-, majolika- in lazurnih barv, potrebnih za oljnato in akvarelno slikanje, čopičev, tint, kakor tudi še mnogo drugih predmetov za obrtnijo, šole in domačo rabo.

Pijančljivost

se lahko ozdravi z antibiotinom, kakor mnoge skušnje pričajo. — Mnogo zahvalnih pisem lahko vsakemu pokažemo in zastoj pošljemo v pregled. — Zdravilo nema duha, torej se pijancu lahko daje tudi brez njegove vednosti. — Ena doza stane 2 gld. 20 kr.; dvojna za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Poštnino plačamo tukaj, ako se denar naprej na nas pošlje. Prodaja: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721. — Glavna zaloga v c. k. vojaški lekarni na Dunaju I. trg sv. Stefana.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, sivo ali pričevo, za vsakovrstne stroje. Bogato ilustrovani 192 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

IG. HELLER, DUNAJ

PRATERSTRASSE 49.

Preprodajalci se iščejo.

Peter Mayer,

prodajalec moke in tržaškega blaga v Celovcu

pri „zlatem križu“, šolske ulice 18,

priporoča vsakovrstno moko (kdor je vzame najmenj 5 kil, jo dobi ceneje), nadalje **sladkor, kavo, čaj, rum** iz Jamajke, **špirit, žganje, planinsko maslo**, vsaki dan **frišne droži**, vse prav dober kup.

ANTIKOHOL

je edini, gotovo pomagajoči pomoček zoper še tako trdovratno pijančljivost; nema duha, torej se bolniku lahko brez njegove vednosti daje. Zdravilo je neškodljivo in čini najboljši uspeh. Zahvalna pisma ozdravljenih so na razpolaganje. Ena skatljica stane 3 gld., dvojna za zastarane bolezni 5 gld. Ako se denar naprej pošlje, plačamo mi stroške na pošti, ko zdravilo odpošljemo. Pristno zdravilo se dobi le: **Salvator-Apotheke, Gross-Beeskerek, Ungarn.**

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kil za 5 gld., 50 kil za 9 gld. 50 kr., 100 kil za 18 gld. z vročo vred. Uzorce po 5 kil pošilja s pošto franko proti 1 gld. 70 kr. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Malo gostilno

na deželi, blizu ceste, želi nekdo kupiti ali pa v najem vzeti. Če je zraven nekoliko zemlje, je še bolje. Poudbe prosimo pošiljati na uredništvo „Mira“.